

Informační materiály

pro média k desátému výročí eurobankovek a mincí

EVROPSKÁ CENTRÁLNÍ BANKA

EUROSYSTEM

Obsah

Předmluva	3
Úvod	4
Příprava přechodu na hotovostní euro v roce 2002	5
Přechod na hotovostní euro podle zemí	6
Výroba eurobankovek, jejich oběh a padělání: další vývoj	8
Podoba a vlastnosti eurobankovek a mincí	9
Hotovostní euro jako symbol	11
Desáté výročí eurobankovek a mincí	12

Před deseti lety

1. ledna 2002 byly ve 12 zemích Evropské unie zavedeny eurobankovky a mince. Zavedení hotovostního eura bylo nebývale náročné, ale proběhlo hladce a během několika dnů začaly obíhat miliardy nových bankovek a mincí. V posledních letech přijalo euro pět dalších členských států EU a dnes ho tak používá celkem 332 milionů obyvatel 17 členských států. Euro se stalo symbolem Evropy a eurobankovky a mince jsou nyní součástí našeho každodenního života.

Obyvatelé zemí eurozóny mohou být ubezpečeni, že Eurosystém udělá vše pro to, aby zachoval ve střednědobém horizontu cenovou stabilitu, kterou stanovuje jako míru inflace nižší než 2 %, ale blízko této úrovně. Od zavedení eura před 13 lety, v roce 1999, se její roční míra v eurozóně udržuje v průměru blízko 2 %. Eurosystém učiní vše nezbytné, aby v nynější náročné době nadále zajišťoval pevné a spolehlivé ukotvení cenové stability.

Mario Draghi

prezident

Evropská centrální banka

© IMAGO ECONOMICA

Úvod

Tyto informační materiály pro média připravené Evropskou centrální bankou obsahují informace o desátém výročí zavedení eurobankovek a mincí. Materiály obsahují také odkaz na složku na internetových stránkách ECB, k níž je umožněn přístup prostřednictvím uživatelského jména a hesla. Ty obdržíte po podpisu prohlášení o vyloučení odpovědnosti. Složka obsahuje otevřené soubory související s tímto

materiálem pro média, zobrazení eurobankovek a mincí ve vysokém rozlišení, video o výrobě eurobankovek a fotografie lidí zpracovávajících hotovost. Tento materiál lze zveřejňovat, ale pouze pro účely informování o euru. Abychom zajistili odpovídající použití materiálů, je třeba, abyste podepsali prohlášení o vyloučení odpovědnosti. Dále je třeba dodržet pravidla pro reprodukci eurobankovek.¹

Pokud byste měli zájem o další informace, obraťte se prosím na ECB. Rádi Vám zašleme publikace o historii, úloze a funkci ECB i o Eurosystemu a Evropském systému centrálních bank, měnové politice Eurosystemu a o bankovním dohledu v eurozóně a v Evropské unii. K dispozici jsou také publikace o eurobankovkách a mincích a jejich ochranných prvcích.²

Další informace lze získat zde:

European Central Bank

Directorate Communications

Kaiserstrasse 29

60311 Frankfurt am Main

Germany

Tel.: +49 69 1344 7455

Fax: +49 69 13 44 7401

E-mail: info@ecb.europa.eu

Internet: www.euro.ecb.europa.eu

¹ Pravidla upravující reprodukci eurobankovek jsou k dispozici zde: <http://www.ecb.europa.eu/euro/html/reproduction.cs.html>

² Pokud si publikace chcete stáhnout nebo o ně požádat, použijte tento odkaz: <http://www.ecb.europa.eu/euro/html/materials.cs.html>

Příprava přechodu na hotovostní euro v roce 2002

Podoba bankovek a mincí

Evropský měnový institut, předchůdce ECB, vypsal v únoru 1996 výběrové řízení na podobu bankovek a mincí. Předložené návrhy vyhodnotila porota nezávislých odborníků na marketing, design a historii umění a v průzkumu veřejného mínění se k nim mohli vyjádřit také občané. Po zohlednění všech výsledků vybrala Rada Evropského měnového institutu v prosinci 1996 vítězný návrh: sérii motivů vycházejících z tématu „evropské epochy a umělecké slohy“, kterou předložil Robert Kalina, návrhář bankovek z rakouské centrální banky – Oesterreichische Nationalbank – ve Vídni.

Na rozdíl od eurobankovek, které jsou shodné ve všech zemích eurozóny, mají mince „evropskou“ stranu a „národní“ stranu. Zobrazují symboly evropských zemí a odrážejí jednotu EU. Celoevropskou soutěž na podobu evropské strany, která zobrazuje hodnotu jednotlivých mincí, vyhrál Luc Luyckx z Belgické královské mincovny.

Zkoušky a výroba

Pro přechod na hotovostní euro v lednu 2002 měla zásadní význam spolupráce

se třetími stranami – umožnila výrobcům strojů na zpracování hotovosti provádět zkoušky na národní i centralizované úrovni ještě před přechodem.

Výroba eurobankovek začala v červenci 1999 v patnácti tiskárnách po celé Evropské unii. Shodný standard pro všechny eurobankovky byl zajištěn jednotným systémem řízení kvality. Do 1. ledna 2002 byla pro tehdejších 12 zemí eurozóny vyrobena počáteční zásoba 14,9 mld. bankovek, které by stačily k pokrytí plochy 15 000 fotbalových hřišť. Šestnáct mincoven v Evropě vyrobilo celkem 52 mld. mincí v hodnotě 15,75 mld. EUR a použilo na ně 250 000 tun kovu.

Informační kampaň Euro 2002 a přechod na hotovostní euro

Ochranné prvky bankovek musí být snadno rozpoznatelné. Eurosystém proto již v roce 2001 zahájil komplexní „informační kampaň Euro 2002“, jejíž součástí byly kampaně ve hromadných sdělovacích prostředcích ve všech dvanácti zemích eurozóny³ zaměřené na bankovky, mince a jejich ochranné prvky. Kampaň obyvatele vyzývala, aby si ověřovali pravost bankovek hmatem, nastavením bankovky proti světlu a

jejím nakloněním. Tento postup vypracovaný v roce 2001 v souvislosti se sloganem „EURO – NAŠE měna“ používá Eurosystém v souvislosti s eurobankovkami na všech sdělovacích úrovních.

I přes nesmírnou náročnost zavedení hotovostního eura probíhalo vše hladce a celá eurozóna úspěšně přešla na euro do konce února 2002. Byl to celosvětově největší přechod na novou měnu, kterého se účastnil bankovní sektor, převozci peněz, obchodníci, provozovatelé přístrojů pro příjem a výdej hotovosti a samozřejmě občané. Jeho úspěšnost je výsledkem včasné a pečlivé přípravy všech zúčastněných stran, včetně komerčních bank, výrobců strojů na zpracování hotovosti a zpracovatelů peněz, kteří novou měnu s jistotou zvládli od samotného začátku. Jedním z hlavních faktorů úspěchu bylo nepochybně i to, že veřejnost nové peníze přijala za své.

Stažení hotovosti původních národních měn z oběhu bylo náročné, ale přesto se do 1. března 2002 podařilo stáhnout z oběhu více než 6 mld. bankovek a téměř 30 mld. mincí.

³ Belgie, Finsko, Francie, Irsko, Itálie, Lucembursko, Německo, Nizozemsko, Portugalsko, Rakousko, Řecko a Španělsko.

Přechod na hotovostní euro podle zemí: 2002, 2007, 2008, 2009 a 2011

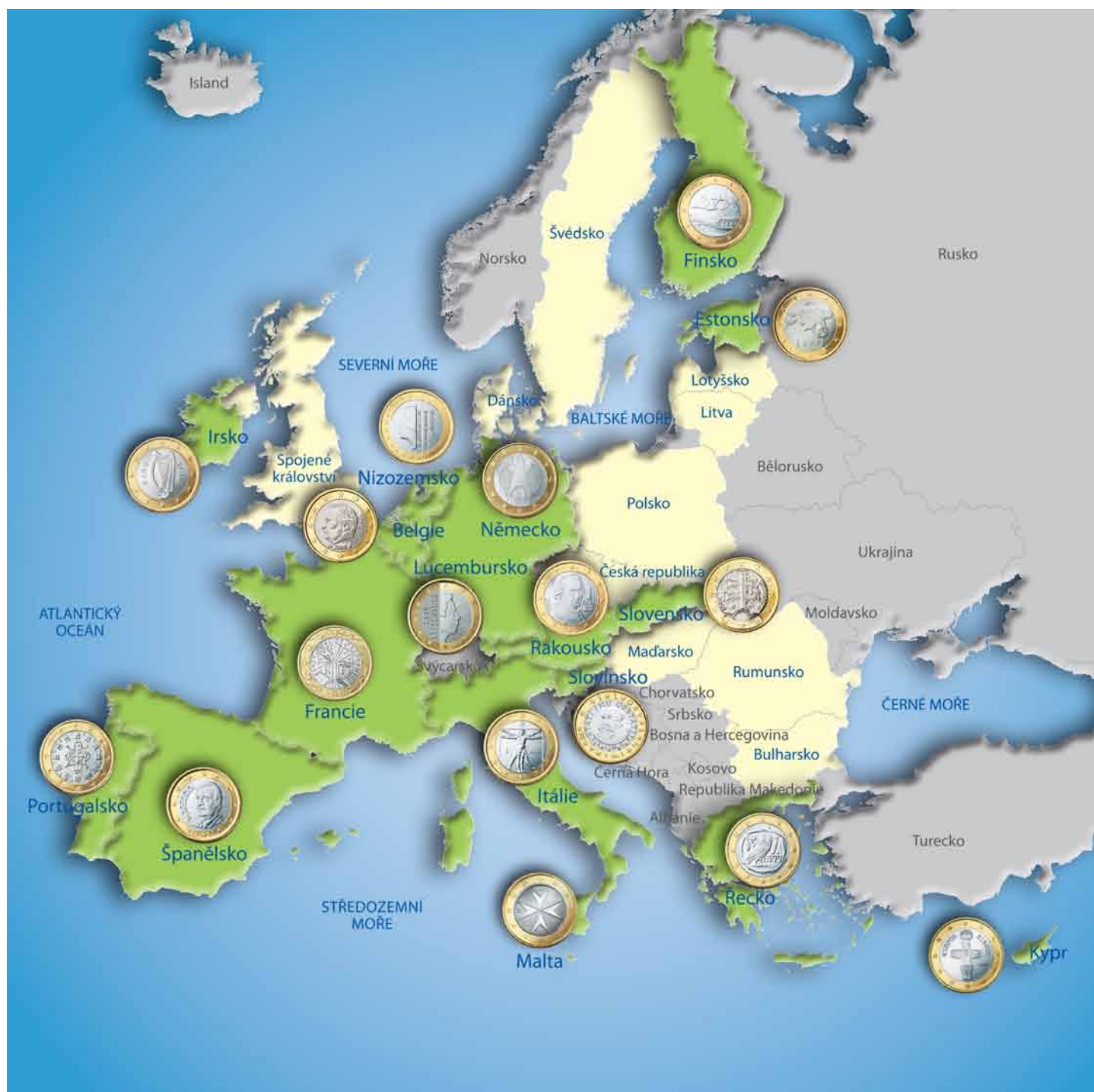
Země	Zavedení eurobankovek a mincí	Konec platnosti původní měny jako zákonného platidla	Výměna bankovek do	Výměna mincí do
Belgie	1.1.2002	28.2.2002	bez omezení	31.12.2004
Německo	1.1.2002	28.2.2002	bez omezení	bez omezení
Estonsko	1.1.2011	14.1.2011	bez omezení	bez omezení
Irsko	1.1.2002	9.2.2002	bez omezení	bez omezení
Řecko	1.1.2002	28.2.2002	1.3.2012	1.3.2004
Španělsko	1.1.2002	28.2.2002	bez omezení	bez omezení
Francie	1.1.2002	17.2.2002	17.2.2012	17.2.2005
Itálie	1.1.2002	28.2.2002	28.2.2012	28.2.2012
Kypr	1.1.2008	31.1.2008	31.12.2017	31.12.2009
Lucembursko	1.1.2002	28.2.2002	bez omezení	31.12.2004
Malta	1.1.2008	31.1.2008	31.1.2018	1.2.2010
Nizozemsko	1.1.2002	28.1.2002	1.1.2032	1.1.2007
Rakousko	1.1.2002	28.2.2002	bez omezení	bez omezení
Portugalsko	1.1.2002	28.2.2002	28.2.2022	31.12.2002
Slovinsko	1.1.2007	14.1.2007	bez omezení	31.12.2016
Slovensko	1.1.2009	16.1.2009	bez omezení	31.12.2013
Finsko	1.1.2002	28.2.2002	29.2.2012	29.2.2012

V roce 2004 vstoupilo do Evropské unie deset zemí, z nichž se pět stalo v posledních letech členy eurozóny: Slovinsko (2007), Kypr (2008), Malta (2008), Slovensko (2009) a Estonsko (2011). Zatím přijalo euro celkem 17 zemí EU.

Všechny země EU kromě Dánska a Spojeného království, které mají trvalou výjimku ze zavedení eura, se mají k Měnové unii připojit a zavést euro, jakmile splní kritéria konvergence.

Přechod na hotovostní euro podle zemí: 2002, 2007, 2008, 2009 a 2011

Mapa eurozóny

Výroba eurobankovek, jejich oběh a padělání: další vývoj

Výroba bankovek

Definitivní roční požadavek na výrobu bankovek určuje Eurosystem, který objemy bankovek podle jejich hodnot rozděluje mezi národní centrální banky zemí eurozóny. Každá národní centrální banka pak odpovídá za dodávku konkrétního podílu požadované roční výroby bankovek jedné nebo více hodnot. Každá centrální banka svůj podíl eurobankovek buď vyrobí sama nebo výrobu zadá. Centrální banka, která výrobu dané sady bankovek zadala, je na nich označena písmenem nebo kódem země, který je uveden před číslem série.⁴ Samotný tisk pak ale může probíhat v jiné zemi. V roce 2011 dosáhla výroba eurobankovek celkem 6 mld. kusů v hodnotě 171,3 mld. EUR a tyto bankovky byly rozděleny mezi národní centrální banky zemí eurozóny.

Oběh eurobankovek a mincí

Množství

V polovině roku 2011 bylo v oběhu celkem 14,2 mld. bankovek v hodnotě 847 mld. EUR a 95,6 mld. mincí v hodnotě 22,8 mld. EUR. Z hlediska objemu měla největší podíl bankovka 50 € (39,5 %), zatímco největší podíl z hlediska hodnoty měla bankovka 500 € (34,3 %), těsně následovaná bankovkou 50 € (33 %).

Trendy v dodávce bankovek

V říjnu 2008, kdy vrcholila finanční krize, výrazně vzrostlo množství eurobankovek uvedených do oběhu, a to zejména bankovek vysokých nominálních hodnot. Například v uvedeném měsíci

bylo množství těchto bankovek třikrát vyšší než v říjnu 2007.

Aby se nabídka a poptávka vyrovnaly, vytvořil Eurosystem logistické i strategické zásoby bankovek. Logistická zásoba odpovídá poptávce po bankovkách v běžných situacích včetně sezónních výkyvů, zatímco strategická zásoba se čerpá, pokud některé národní centrální bance dochází bankovky určité nominální hodnoty a ostatní národní centrální banky tyto bankovky nemohou dodat.

Padělané eurobankovky

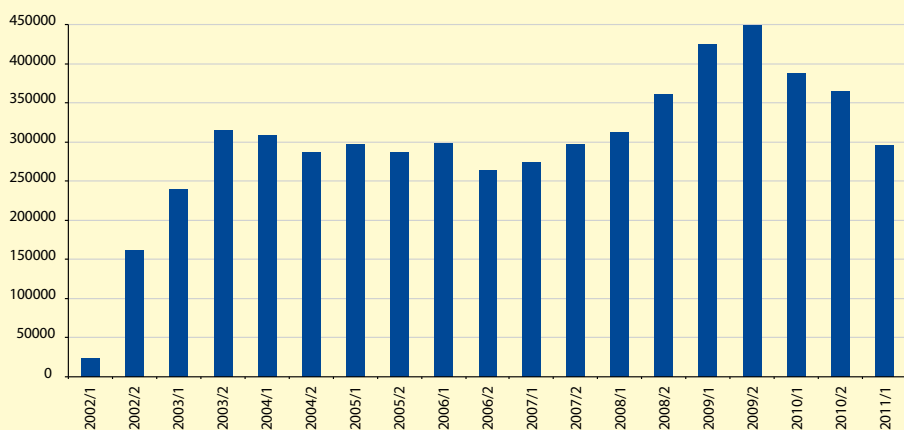
V první polovině roku 2011 bylo z oběhu staženo celkem 295 553 padělaných eurobankovek. V porovnání s počtem pravých eurobankovek v oběhu (v průměru 13,8 mld. bankovek během prvního pololetí 2011) zůstává podíl padělek stále velmi nízký. „Nejoblíbenějšími“ padělky jsou bankovky 50 € a 20 €. I když důvěra v bezpečnost eura je

díky stálým opatřením na potírání padělatelství plně oprávněná, ECB vyzývá občany, aby se před padělky měli na pozoru a pravost bankovek si ověřovali kontrolou více než jednoho ochranného prvku – hmatem, nastavením bankovky proti světlu a jejím nakloněním. Tento postup je popsán na internetových stránkách ECB.⁵

Další vývoj

I přes velmi malý počet padělaných bankovek musí být Eurosystem před padělateli vždy o krok napřed a zajistit, že padělání bankovek bude stále složitější. Rada guvernérů ECB proto schválila vývoj a zavedení druhé série eurobankovek, které budou uvedeny do oběhu během několika příštích let. Nová série si zachová nejdůležitější výtvarné prvky z první série bankovek. O zavedení nových bankovek bude Eurosystem veřejnost včas informovat.

Počet padělek eurobankovek stažených z oběhu v období mezi rokem 2002 a prvním pololetím 2011

Zdroj: ECB

⁴ Eurové bankovky, které vydala Banque centrale du Luxembourg, nesou kód centrálních bank zemí, ve kterých se bankovky pro Lucembursko tisknou.

⁵ Viz http://www.ecb.europa.eu/ochranneprvky_cs

Podoba a vlastnosti eurobankovek a mincí

Podoba bankovek

Na lící straně eurobankovek jsou zobrazeny okna a portály, které představují ducha evropské otevřenosti a spolupráce, zatímco 12 hvězd Evropské unie vyjadřuje ideály jednoty, solidarity a harmonie mezi národy Evropy. Na lící straně je také podpis prezidenta ECB.

Rubová strana každé eurobankovky zobrazuje satelitní snímek Evropy a most symbolizující úzkou spolupráci a komunikaci mezi evropskými národy a mezi Evropou a zbytkem světa.

Aby bankovky vyhovovaly potřebám zrakově postižených, byly již při zpracování návrhu zohledněny podněty Evropské unie nevidomých (EBU).

Ověřování pravosti bankovek: hmatem, nastavením proti světlu a jejím nakloněním.

1 ZKOUŠKA HMATEM

Identifikace hmatem

Papír bankovky je na omak tuhý a pevný.

Plastický tisk

Na některých místech bankovky je potisk silnější.

2 NASTAVENÍ BANKOVKY PROTI SVĚTLU

Vodoznak

Objeví se vystínovaný obrázek okna nebo portálu a hodnotové číslo bankovky.

Ochranný proužek

Objeví se tmavá linka.

3 KONTROLA NAKLONĚNÍM

Hologram

Objeví se hodnota bankovky a symbol € nebo okno či portál.

Měnění se barva hodnotového čísla

Na bankovkách v hodnotě 50 € a více se barva hodnotového čísla mění z fialové na olivově zelenou nebo hnědou.

Zlatavý proužek

Na rubové straně bankovek 5 €, 10 € a 20 € se objevuje zlatavý proužek zobrazující hodnotové číslo bankovky a symbol €.

120 x 62 mm

127 x 67 mm

133 x 72 mm

140 x 77 mm

147 x 82 mm

153 x 82 mm

160 x 82 mm

Podoba a vlastnosti eurobankovek a mincí

Podoba mincí a jejich rozpoznávání

Euromince mají evropskou stranu, která společně s 12 hvězdami Evropské unie zobrazuje mapu Evropy, a národní stranu, na níž jsou národní symboly nebo motivy. Všechny euromince jsou zákonným platidlem v celé eurozóně.

Mince 1 € a 2 € mají několik ochranných prvků, k nimž patří kombinace barev – bílá a žlutá – a nápis na hraně mince v hodnotě 2 €, který se podle zemí liší. „Sendvičové“ složení mincí 1 € a 2 € a jejich jedinečné magnetické vlastnosti umožňují jejich bezpečnější používání v prodejních automatech.

Životní prostředí

Eurosystém jako skupina institucí, které si uvědomují význam životního prostředí, usiluje při výrobě a dodávkách eurobankovek o šetrné využívání přírodních zdrojů, zachování kvality životního prostředí a o ochranu lidského zdraví. Podle studie z roku 2003 je dopad eurobankovek na životní prostředí během jejich celého životního cyklu stejný, jako když každý obyvatel Evropy ujede autem 1 km nebo nechá půl dne svítit žárovku o výkonu 60 W. V rámci svého zájmu o ochranu životního prostředí ECB v nedávné době ve spolupráci s průmyslem výroby bankovek zavedla systém pro řízení ochrany životního prostředí.

Ochrana zdraví a bezpečnost

Na bankovkách, se kterými se nakládá při prodeji hotových jídel, jsou obvykle zjištěny nízké hodnoty běžných bakterií. Jejich úroveň je však tak nízká, že nemohou vyvolat ani sebemenší zdravotní komplikace. Bylo také zjištěno, že mince jsou na tom v tomto ohledu ještě lépe a plastové kreditní karty vykazaly stejné bakteriální hodnoty jako hotové peníze.

Již před svým zavedením v lednu 2002 byly eurobankovky testovány z hlediska možných rizik spojených s akutní orální toxicitou, drážděním pokožky a s genotoxicitou. Výsledky potvrdily, že eurobankovky žádné z výše uvedených rizik nepředstavují. ECB také vyhodnocovala celková zdravotní a bezpečnostní rizika spojená s výrobou a používáním eurobankovek. Rozsáhlé laboratorní rozbory reprezentativních vzorků ukázaly, že v eurobankovkách nebyly přítomny žádné nebezpečné koncentrace nebo byly zjištěny koncentrace hluboko pod zákonnými normami srovnatelné s koncentracemi u potravin nebo výrobků každodenní potřeby, s nimiž lidský organismus přichází do styku. V rámci prohlubování zájmu o bezpečnost a ochranu zdraví zavedla v nedávné době ECB ve spolupráci s průmyslem výroby bankovek řídicí systém bezpečnosti a ochrany zdraví, který tyto faktory pro Eurosystém sleduje.

Hotovostní euro jako symbol

Během své existence vytvořila Evropská unie několik symbolů: vlajku, hymnu (Óda na radost), motto, den Evropy (9. květen) a samozřejmě jednotnou měnu. Na bankovkách nejsou žádné národní symboly, což je v souladu s touto politickou vizí Evropské unie. Místo nich se zdrojem inspirace pro jejich podobu staly architektonické slohy ze sedmi epoch historie Evropy, jejichž příklady jsou zastoupeny v celé Evropě.

Mince jsou v tomto ohledu jiné: mají evropskou stranu a národní stranu, která obsahuje vždy symbol příslušné země. Mince tímto způsobem umožňují lidem, aby se blíže ztotožnili s Evropskou unií, jejíž součástí jejich země je.

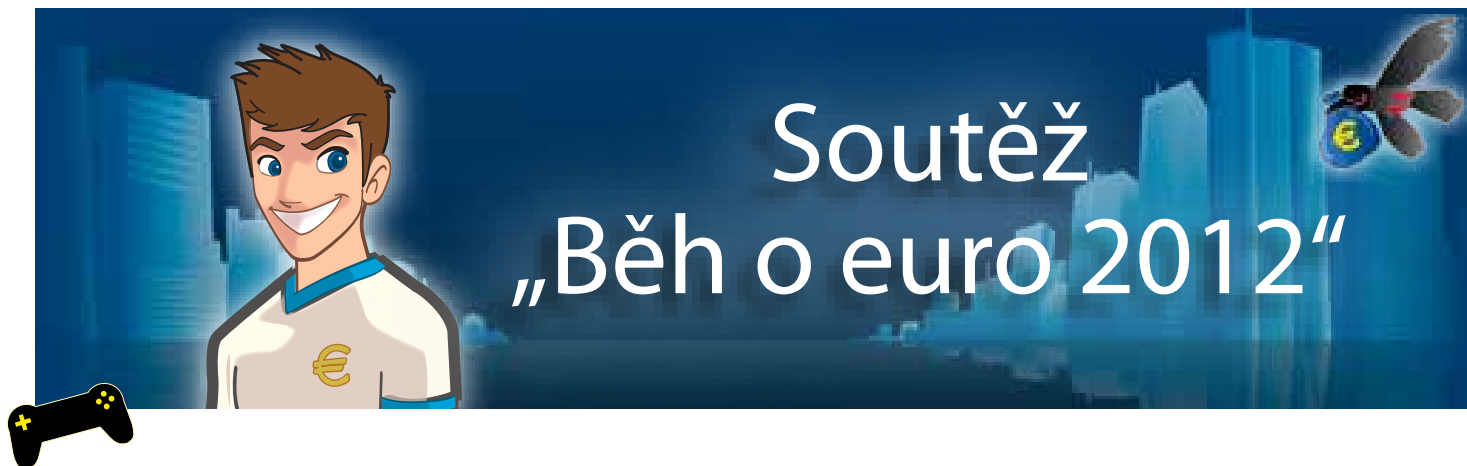
Jednotná měna je symbol hospodářské a měnové integrace. Celkově usnadňuje podnikání a také úhradu zboží a služeb v zahraničí. Vznik eurozóny na světadílu tak různorodém jako Evropa je významným úspěchem. Euro nyní používá více než 330 milionů lidí.

Už deset let využívá Eurosystém praktické výhody spojené s jednotnou měnou, a to především z hlediska hotovostního cyklu a zajišťování výroby bankovek. Tyto výhody i zkušenosti získané z rozsáhlé a intenzivní spolupráce budou přinášet výsledky i v budoucnu.

Desáté výročí eurobankovek a mincí

V roce 2012 budou probíhat různé aktivity k oslavě 10. výročí eurobankovek a mincí.

Od 1. ledna do 31. března 2012 se uskuteční pamětní online soutěž Běh o euro určená pro děti „eurogenerace“, tedy pro mládež mezi 9 a 12 lety, která žije v Evropské unii. Děti si Běh o euro mohou zahrát na adrese www.euro.ecb.europa.eu

a zaregistrovat si zde i své výsledky. Je třeba zadat kód soutěže „2012“ a platnou emailovou adresu.

Čtyři hráči s nejvyšším skóre v online soutěži budou pozváni do ECB, aby se

v květnu 2012 zúčastnili offline akce Běh o euro, v níž budou mezi sebou soutěžit o titul Evropského šampiona Běhu o euro.

Den otevřených dveří ECB

Ve druhém čtvrtletí 2012 bude mít veřejnost možnost navštívit prostory ECB. Návštěvníci se mohou na výstavě o euru nebo na některém z workshopů za účasti odborníků ECB na bankovky dozvědět vše o eurobankovkách a mincích a získat informace z různých oblastí od historie peněz až po jejich výrobu.

Pokud se Dne otevřených dveří nemůžete zúčastnit, můžete navštívit rozšířenou výstavu o euru, která se bude konat ve Frankfurtu koncem roku 2012.

Videa o eurobankovkách a mincích

O prvních deseti letech eurobankovek a mincí byl natočen krátký film, který je k dispozici ve 22 evropských jazycích. Kromě něj je možné shlédnout i tři 20vteřinová videa o tom, jak zkontrolovat ochranné prvky eurobankovek hmatem, nastavením bankovky proti světlu a jejím nakloněním. Všechna videa jsou k dispozici na internetových stránkách ECB rovněž ve 22 jazycích EU.

Eurosystem

